



Holland Symfonia | Otto Tausk

Dutch Sessions

Padding | Hamburg | Keuris | Jeths | Ter Veldhuis

Margriet van Reisen | mezzo-soprano



Padding

Hamburg

Keuris

Jeths

Ter Veldhuis

HIER KLEBEN BITTE!



Location: Philharmonie, Haarlem, The Netherlands
Recording Date: July 1-4, 2008
Recording/mastering: Mediatrack
Producer: Sven Arne Tepl
Engineers, editing: Tom Peeters, Rico Yntema
Text: Kees Wisse
Translation: Frances Thé
Text editor: Antoinette van Hoorn
Foto's: Marco Borggreve (Otto Tausk, Margriet van Reisen)
Gerry Hurkmans
Artwork: Egbert Luys (Mediatrack)
Production co-ordinator: Irma van Gils
Publishers: Novello (Keuris)
Muziek Centrum Nederland (Padding, Hamburg, Jeths, Ter Veldhuis)



Holland Symfonia

Leader Hebe Mensinga

Violin 1

Sara Hochstenbach
Suzanne Huynen
Christian Höfer
Robert Cekov
Bert van den Hoek
Jan Eelco Prins
Rob Zwueste
Gijs van der Grinten
Nelleke Scholten
Radka Dijkstra-Dohnalova
Katharina Schönberg
Jan Opsitos

Violin 2

Sandra Karres
Inge Jongerman
Paul van Coeverden
Jefke van Kerkwijk
Atanas Petrov
Rosemary Tyldesley
Willy Ebbens
Eileen Stevens
Suzy Frinking
Arthur Ornée

Viola

Jan Buizer
Maria Ferschtman
Andrew Faughnan
Leslie Collier
Monique Sytsma-Laanen
Lex Luynenburg
Lydia Friedrich
Liesbeth Kok

Cello

Jaap Sytsma
Lies Schrier
Magrita Rondeel
Iris Helle
Graham Summersgill
Tanne Comello
Xandra Rotteveel

Bass

Rob Zeelenberg
Annelies Hemmes
Erik Jan de Wit
Vladimir Chirkine
Annemieke Marinkovic

Flute

Janneke Speckmann
Karin Leutscher
Marie-Cécile de Wit

Oboe

Marieke Schut
Fernando Ramírez
Willy Streefkerk

Clarinet

Ernst Karten
Joris Wiener
Harry Troquet

Bassoon

Leendert Booyens
Maud van Daal
Peter de Wit

French horn

Marcel Helmer
Arjan van de Merwe
Lenno de Ruyter
Ant van Berkum

Trumpet

Hendrik Jan Lindhout
Huub Robeerts
Frank Anepool
Marc Busscher

Trombone

Bram Peeters
Anton van Houten
Wouter Iseger
Remco de Jager
Koen Kaptijn
Jenke de Vries

Tuba

Michael Pietersen

Timpani

Bouwe de Jong

Percussion

Richard Jansen
Rene Oussoren
Arjan Roos
Rogier van der Tweel
Bart de Vrees

Harp

Jet Sprekels
Aimée van Delden

Piano

Eddy van Dijken

Dutch Sessions

Holland Symfonia | Otto Tausk

- **Kier** | Martijn Padding (9:39)
- **The Wild Waters that Roar** | Jeff Hamburg (8:53)
- **Three Michelangelo Songs** * | Tristan Keuris
 - I. O notte, o dolce tempo (4:46)
 - II. Sulla morte di Cecchino Bracci (3:29)
 - III. Di morte certo, ma non già dell'ora (6:51)

Margriet van Reisen | mezzo-soprano
- **Seanchai** | Willem Jeths (11:09)
- **La Lucerna del Mondo** | Jacob ter Veldhuis (6:07)

Margriet van Reisen



Otto Tausk

* Lyrics on pages 14,15,16



Martijn Padding (1956) studied composition with Louis Andriessen at the Royal Conservatory in The Hague, piano with Fania Chapiro and musicology at the University of Utrecht. His oeuvre ranges from short solo pieces to large-scale symphonic works and music theatre. His characteristic angularity and terse, harmonically structured idiom are less pronounced in his more recent work. Although Padding's compositions are frequently created on a musical-technical basis, a theatrical element permeates his work in increasing measure. In his aesthetic approach, there is no hierarchical relationship existing between modernistic elements, influences stemming from pop culture and basic historical and classical principles.

Padding's compositions are performed with great regularity in the Netherlands and abroad by renowned ensembles, soloists and orchestras. His compositions are created in close collaboration with an established group of musicians and ensembles such as Gerard Bouwhuis, the Asko Ensemble, MAE Ensemble, NAP, LOOS and the Veenfabriek. In addition, Padding has made various radio documentaries and worked for many years as a piano accompanist with Krisztina de Châtel's dance company. Currently, he teaches composition at the Royal Conservatory in The Hague.
www.martijnpadding.nl

Holland Symfonia

Holland Symfonia, in 2002 voortgekomen uit het Nederlands Balletorkest en het Noord-hollands Philharmonisch Orkest, neemt een unieke plaats in binnen het Nederlandse orkestenbestel. Een muzikaal gezelschap van ruim 140 musici dat in wisselende samenstellingen optreedt in concertzaal en theater. Otto Tausk is chefdirigent van Holland Symfonia.

Holland Symfonia is de vaste partner van Het Nationale Ballet, en het orkest begeleidt regelmatig de Nationale Reisopera en het Nederlands Dans Theater.

Als podiumorkest treedt Holland Symfonia op in de Randstad, met als vaste speelplaatsen de Philharmonie in Haarlem en De Vest in Alkmaar. Het orkest is met een breed symfonisch repertoire ook regelmatig te gast in zalen als De Doelen Rotterdam, Het Concertgebouw Amsterdam en Vredenburg Utrecht. Holland Symfonia werkt samen met nationale en internationale solisten en dirigenten zoals Pieter Wispelwey, Ronald Brautigam, Tania Kross, Antje Weithaas, Gabor Boldoczki, Quirine Viersen, Boris Gruzin, Matthew Rowe, Judith van Wanroij, Liza Ferschtman, Rian de Waal en Henrik Schaefer. Het repertoire omvat naast de grote symfonische klassiekers ook vaak onbekende en hedendaagse werken. Het orkest brengt ook regelmatig nieuw Nederlands repertoire in première en introduceerde in 2008 het jaarlijks terugkerende festival 'Zomersymfonia' in Haarlem.

Naast de theaterbegeleidingen en symfonische concerten is Holland Symfonia een creatief productiehuis voor cross-overconcerten en voorstellingen voor kinderen. Holland Symfonia verkent regelmatig andere muziekstijlen: de succesvolle serie Souk met Arabische muziek voor jong publiek in het Concertgebouw, symfonische gospel concerten in Amsterdam Zuidoost en ook de Bollywood muziek staat op het programma. Holland Symfonia maakt muziektheaterproducties voor kinderen zoals 'De orkestkeuken'. In samenwerking met Het Concertgebouw ontwikkelt het orkest ieder seizoen een grootschalig educatieprogramma. Holland Symfonia is een open huis met vele workshops en openbare repetities voor iedereen die het orkestbedrijf in uitvoering van nabij wil meemaken.
www.hollandsymfonia.com

Holland Symfonia

Formed in 2002 as a result of the fusion of the Netherlands Ballet Orchestra and the Noord-hollands Philharmonisch Orchestra, Holland Symfonia occupies a unique position within the Dutch orchestral scene. It is a music organisation comprising more than 140 musicians performing in various combinations in concert halls and theatres. Otto Tausk is Chief Conductor of Holland Symfonia.

Holland Symfonia is the permanent partner of the Dutch National Ballet. The orchestra also regularly accompanies the Nationale Reisopera and the Nederlands Dans Theater.

Holland Symfonia also performs on the concert stage throughout the main, urban Randstad region and has its own series in both the Philharmonie concert hall in Haarlem and Theatre De Vest in Alkmaar. The orchestra is also regularly invited to perform a varied symphonic repertoire in concert halls such as De Doelen in Rotterdam, the Amsterdam Concertgebouw and Vredenburg in Utrecht. In this context, Holland Symfonia collaborates with national and international soloists and conductors, such as Pieter Wispelwey, Ronald Brautigam, Tania Kross, Antje Weithaas, Gabor Boldoczki, Quirine Viersen, Boris Gruzin, Matthew Rowe, Liza Ferschtman, Rian de Waal and Henrik Schaefer. Besides the great, classic symphonic works, the orchestra's repertoire also consistently includes unknown and contemporary works. Holland Symfonia regularly premieres new Dutch compositions and launched its annual 'Zomersymfonia' [Summer Symfonia] Festival in Haarlem in 2008.

Besides accompanying theatre productions and performing symphonic concerts, Holland Symfonia is also a creative production house for crossover concerts and special children's performances. Holland Symfonia regularly explores a diverse range of musical styles: the successful Souk series with Arabic music for young concert-goers in the Amsterdam Concertgebouw, symphonic gospel concerts in Amsterdam South-East and Bollywood music is also featured on the programme. Holland Symfonia creates music theatre productions for children, such as 'De orkestkeuken' [the orchestral kitchen]. Each season the orchestra develops a large-scale education programme in collaboration with the Amsterdam Concertgebouw. Holland Symfonia is an open house presenting many workshops and also public rehearsals, which everyone keen to experience a close-up view of the orchestra in operation is welcome to attend.

www.hollandsymfonia.com

Martijn Padding | Kier

I composed *Kier* as the opening work of a concert. *Kier* is an old Dutch word for 'opening', however, *kieren* also means 'draught': a *kier* is a space that lets the wind come through. At the beginning and end of the piece there is an opening, a hole in the music, in which no notes are to be heard, only the wind machine. However, for me, *kier* also signifies 'beauty', clarity and lucidity, as I experience these in the music of a great Dutch composer such as Sweelinck.

Kier is an immensely energetic work, in which all aspects of the orchestra are presented within a short space of time, like a sort of pressure cooker, with each instrument being assigned an interesting, playable part. I also wanted it to be an extremely virtuosic orchestral work, something you don't often encounter in Dutch music. The work was composed for a youth orchestra. Young people love to play fast, however the music had to be practically feasible. I did not want to end up with a work of unwieldy virtuosity, but rather with music that sounds brilliant while still being extremely playable.

The material I used in *Kier* consists primarily of dominant seventh chords. This is why the music sounds so open and loud. It is also in an extremely fast tempo that is maintained throughout with long, arching lines. The first span, which extends until approximately the

middle of the piece, consists primarily of ascending motifs. Then the music breaks open and becomes calmer, even though the fast tempo is maintained. Here, I have added the indication: small clockwork, no rubato, mechanical, quiet. It acts as a sort of opening in the middle of the work. Then the music erupts once again with great vehemence for a second span lasting to the end of the piece, in which the ascending motifs are combined with descending ones.

Kier can be viewed as a cheerful and high-spirited piece, with the occasional element that the listener may find humorous. For instance, vulgarly vibrating brass instruments are featured several times: an element that recurs in almost all of my compositions of the past decade. I once heard a cobla orchestra in South France that performed with such a consistent use of exaggerated vibrato that it became a world in itself, like an absurdist painting by James Ensor. One can indeed laugh at it, however there is also something sad about it. It is out of place and out of context, and that is something that appeals to me. Lately, in the last few years, it happens more frequently that people find my music humorous. I am glad about this, as in my view lightness and frivolity are extremely undervalued. Frivolity is a part of life; however, all too often composers think that serious music is only serious if it also sounds serious. In my view, sublime art lies above all on the surface.

Jeff Hamburg, born in 1956 in Philadelphia, has been a successful composer based in the Netherlands since 1978. His compositions range from chamber music, vocal, and orchestral to opera and music theater. Performances of his music in recent years include premieres in the Concertgebouw of Amsterdam to BBC recordings to commissions for Australian Orchestras.

He studied acoustics and composition at the University of Illinois (BM), continuing his studies at the Royal Conservatory in the Hague (the Netherlands) with Louis Andriessen. In 1986, he received the Conservatory Prize for his composition studies. He also completed a degree in music education with the French Horn as his major at the Royal Conservatory. He continued his education at the Conservatory of Utrecht following conducting classes with David Porcelijn from 1987 to 1990.

Many CD's of his music are available, including both orchestral works as well as chamber music. Hamburg was awarded the prestigious Visser-Neerlandia Music Prize 2002 for the quality of his oeuvre. Besides giving private composition lessons, Hamburg often gives compositional seminars to young musicians and has also just completed a course on music theater at the Amsterdam School of Theater.

In 2003, he founded the Composers' Group of Amsterdam (CGA) together with Joep Franssens and John Borstlap.

In the beginning of 2008 he was elected chairman of the board of Geneco, the Dutch composer's guild.

His translation of 'The Apollonian Clockwork-about Stravinsky' by Elmer Schönberger and Louis Andriessen is published by Oxford University Press.

Hamburg lives in Amsterdam with his wife, the flautist Eleonore Pameijer and their 2 children. He plays for the oldest chess club in the Netherlands, VAS.

www.jeffhamburg.com

Margriet van Reisen | mezzo-sopraan

In het repertoire van Margriet van Reisen staan centraal werken uit de (Laat-) Romantiek tot en met werk van nu, zoals van György Ligeti, Sofia Gubaidulina, Seung-Ah Oh en Michel van der Aa.

Zij soleert in orkestliederen en oratoria bij tal van belangrijke Nederlandse en buitenlandse orkesten. Onder de laatste zijn Staatskapelle Weimar, Orchestre Symphonique de Montreal, Nationaal Orkest van Spanje en Berliner Philharmoniker. Zij werkt daarbij met dirigenten als Frans Brüggen, Nikolaus Harnoncourt, Richard Hickox, Eri Klas, Reinbert de Leeuw en Marc Soustrot. Met het Residentie Orkest onder leiding van Neeme Järvi trad zij op bij gelegenheid van het Staatsbezoek van H.M. Koningin Beatrix aan België in 2006.

Margriet van Reisen debuteerde bij De Nederlandse Opera in Elektra (Strauss, onder leiding van Ingo Metzmacher) en After Life (Van der Aa), de openingsvoorstelling van het Holland Festival 2006. In kamermuziek was zij te horen met onder andere ASKO/Schönberg Ensemble, Nieuw Ensemble, Nederlands Blazers Ensemble en Ensemble Oxalys. Zij geeft liedrecitals met Rudolf Jansen en Ksenia Kouzmenko. Over haar lieddebuut in het Concertgebouw kopten de kranten: 'Jonge zangeres toont groot talent' (NRC Handelsblad) en 'Buitengewoon zangtalent' (De Telegraaf).

Volgend op haar concertdebuut met de Berliner Philharmoniker in het *Requiem* van Ligeti verscheen een CD-opname met dit werk, gedirigeerd door Jonathan Nott. Deze CD werd internationaal zeer goed ontvangen. Dit *Requiem* heeft Margriet van Reisen ook uitgevoerd tijdens de Festivals van Santander en San Sebastian (augustus 2003), Wien Modern (november 2003) en de Salzburger Festspiele van 2004 en in de ZaterdagMatinee met het Radio Filharmonisch Orkest (2007).

Margriet van Reisen is ook op CD te horen in *Das Lied von der Erde* van Mahler, bewerkt door Schönberg met het Belgische ensemble Oxalys. Verder in de *Mis van Verhulst*, het *Requiem* van Duruflé, en in liederen met altviool van Röntgen en Brahms.

Na haar cum laude afstuderen aan het Utrechts Conservatorium (1998) volgde Margriet van Reisen de opera-opleiding aan de Guildhall School of Music and Drama te Londen. Zij won daar de Eerste Prijs van het Schubert-concours. Eerder kreeg zij de Persprijs van het Internationaal Vocalisten Concours te Den Bosch (1998) en prijzen op het concours van de Stichting Jong Muziek talent Nederland (1993 en 1996). In 2000 werd zij laureaat van het Koningin Elisabeth Concours in Brussel.

www.margrietvanreisen.com

Margriet van Reisen | mezzo-soprano

A central position in Margriet van Reisen's work is occupied by performances in concert, above all music of the late Romantics and of the 20th century. In November of 2002 Ms. van Reisen made her Berlin Philharmonic debut in Ligeti's Requiem under Jonathan Nott, which was subsequently released on CD. This same piece she performed at the Festivals of Santander, San Sebastian, Wien Modern and Salzburg and with Jonathan Nott at the Concertgebouw in Amsterdam during the ZaterdagMatinee.

Among other orchestras and conductors with whom she has collaborated are the Schoenberg Ensemble, the Orquesta Nacional de España, the Rotterdam Philharmonic, the Hague Residentie Orchestra, the Bamberg Symphonic and the Symphony Orchestra of Montreal under conductors such as Richard Hickox, Neeme Järvi, Marc Soustrot and Reinbert de Leeuw. In recitals Ms. van Reisen is accompanied by Rudolf Jansen.

Margriet van Reisen has made her debut at De Nederlandse Opera in Strauss' *Elektra*, followed by Ilana in Michel van der Aa's *After Life*, a co-production of De Nederlandse Opera with Holland Festival. A revival of the latter production will follow in 2009.

Last season she sang the part of Auntie in Benjamin Britten's *Peter Grimes* with the Orquesta de Valencia, conducted by Josep Pons.

She made her debut with the Royal Concertgebouw Orchestra in Mozart's *Thamos*, conducted by Nikolaus Harnoncourt.

Margriet van Reisen recorded several CD's. *Mis (Mass)* by Johannes Verhulst with the Residentie Orkest, and the *Requiem* of Duruflé with the Brabants Orkest. Furthermore, a CD with *Lieder* by Brahms and the Dutch composer Julius Röntgen. With the Belgium ensemble Oxaly she recorded a CD with Mahler's *Das Lied von der Erde*.

Margriet van Reisen was educated at the Utrecht Conservatory and completed her studies at London's Guildhall School of Music. She was awarded first prize in the Schubert Competition, and received honours in the Queen Elisabeth Competition in Brussels.

www.margrietvanreisen.com

Jeff Hamburg |

The Wild Waters that Roar

The Wild Waters that Roar is a work commissioned by the TROS for the former Netherlands Radio Symphony Orchestra and its conductor Eri Klas. It is a piece of short duration, which certainly does not imply that it works any easier than a long composition. One has to take care that the piece maintains equilibrium, and that it does not collapse under the burden of the musical material. What one wishes to express must be powerful and lucid and have a clear tension span.

The Wild Waters certainly has tonal elements. In my opinion, an orchestra is particularly suited to a tonal compositional style. In view of the multiplicity of lines and sounds generated by a large orchestra, clarity in the music is essential, and this is much more difficult to achieve in the case of atonal music. However, in this work there is no classical harmonic movement with tonal chord progressions. I would sooner describe the piece as modal. This is influenced by my musical idiom. If one considers composers such as Ravel and Barber to be one's predecessors, that is a very different matter from composers such as Xenakis, Boulez or Stockhausen. This does not necessarily

concern melodiousness or 'new tonality', which are such relative concepts. I want to compose for an informed public that can comprehend my music. And whether it is per se melodious...In short: if I were to sit in the hall and listen to my own music, I would want to enjoy what I heard.

The Wild Waters that Roar is based on a line from Shakespeare's *The Tempest*. As a child of Anglo-Saxon origins (I was born in Philadelphia), I grew up with Shakespeare. He is an excellent example for me as a composer of how one can successfully captivate one's public. On the one hand he was extremely popular, almost commercial – his plays are often about blood, murder, sex and incest – yet, on the other hand, there is emotional depth and a human element in these plays. This is what I have always striven after; one needs to have something external that lures the listener into the world that one wishes to create, but it is also possible to create depth in one's work. *The Tempest* is a scintillating and enchanting work. I have always considered it to be one of Shakespeare's most extraordinary plays. So I was less concerned with depicting the wild, tempestuous water; instead, I was intent on conveying the fabulous, mystical atmosphere of the play.

- 8 -

Tristan Keuris (1946-1996) studied with Ton de Leeuw at the Utrecht Conservatory from 1962 to 1969. He won the Utrecht Conservatoire Composition Award in the year of his graduation. Virtually all of Keuris' compositions were commissioned works. He gained international recognition with his orchestral works *Sinfonia* (1974), for which he received the Matthijs Vermeulen Award the following year, and *Movements* (1981), which was performed by the Royal Concertgebouw Orchestra during a tour of the United States. Since 1987, his compositions have been published by Novello in London. *Symphonic Transformations* (1987) was commissioned by the Houston Symphony Orchestra, *Catena* (1988) was composed for the centenary of the Royal Concertgebouw Orchestra and *Three Michelangelo Songs* (1989) for mezzo-soprano and orchestra was composed for the centenary of the Gelders Orchestra. In 1992, Keuris was commissioned by the Amsterdam Concertgebouw to compose the Concerto for Organ and Orchestra for the occasion of the Maarschalkerweerd organ restoration. The following year, *Laudi* (1993) for choir and orchestra was premiered during the Netherlands Music Days. A year before his death, Keuris received a Koussevitzky Foundation Award for composing a choral work for the New York Virtuosi. Besides his work as a composer, Keuris also taught composition at the Utrecht, Hilversum and Amsterdam Conservatories.

Otto Tausk | dirigent

In een periode van nog geen twee jaar ontwikkelde Otto Tausk zich van assistent van Valery Gergiev tot chef-dirigent bij Holland Symfonia. Na een sensationeel debuut met het Mariinsky Orkest in Rotterdam heeft Otto Tausk in de daarop volgende seizoenen in rap tempo kennisgemaakt met vrijwel alle Nederlandse orkesten. Naast zijn werkzaamheden in Nederland is Tausk ook in het buitenland een graag geziene gastdirigent bij orkesten in o.a. Zweden, Duitsland, Schotland, België, Rusland, Australië en Nieuw Zeeland. Tevens treedt hij regelmatig op als gastdirigent bij ensembles die zich toeleggen op het hedendaagse repertoire.

Zijn veelzijdigheid blijkt uit de programma's die hij dirigeerde, met vele wereldpremières en ook klassiekers als Mahlers *vijfde symfonie*, Beethovens *negende* en Britten's *War Requiem* met o.a. solist Ian Bostridge in het Concertgebouw te Amsterdam. Daarnaast legt hij zich ook toe op minder vaak uitgevoerd repertoire zoals de symfonieën van Henze en Nielsen.

Otto Tausk maakte zijn opera debuut bij De Nederlandse Opera in Michel van der Aa's opera *After Life*, die in 2006 de opening vormde van het Holland Festival en vele lovende kritieken oogstte in de internationale pers.

Oorspronkelijk opgeleid als violist, heeft Tausk meerdere belangrijke prijzen in de wacht weten te slepen, zoals de prijs van de Monte dei Paschi di Siena met de hoogste waardering tijdens de legendarische dirigentencursus te Siena. Ook is hem in Besançon de operaprijs toegekend voor zijn interpretatie van Mozarts *Così fan tutte*. Otto Tausk is docent orkestdirectie aan het conservatorium van Utrecht.

Otto Tausk | Conductor

Within the space of two years, Otto Tausk rose from his position as assistant to Valery Gergiev to become Chief Conductor of Holland Symfonia. Following his sensational debut with the Mariinsky Orchestra in Rotterdam, Otto Tausk swiftly made acquaintance with virtually all the Dutch orchestras in the ensuing seasons. Besides his work in the Netherlands, Tausk also makes frequent appearances abroad as a guest conductor with orchestras in Sweden, Germany, Scotland, Belgium, Russia, Australia and New Zealand, among others. He is also regularly invited as guest conductor by ensembles specialising in contemporary repertoire.

His great versatility is reflected in the programmes that he conducts, which feature many world premières as well as classics such as Mahler's *Fifth Symphony*, Beethoven's *Ninth Symphony* and Britten's *War Requiem*, including soloists such as Ian Bostridge in the Amsterdam Concertgebouw. Tausk also devotes his attention to less frequently performed repertoire, such as the symphonies of Henze and Nielsen. Otto Tausk made his opera debut with De Nederlandse Opera in Michel van der Aa's opera *After Life*, which opened the 2006 Holland Festival to much critical acclaim in the international press.

Initially undergoing studies as a violinist, Tausk has succeeded in capturing a number of significant awards, such as the Monte dei Paschi di Siena Award with the highest distinction during the legendary conducting course in Siena, Italy. In Besançon, he was also awarded the opera award for his interpretation of Mozart's *Così fan tutte*. Otto Tausk teaches orchestral conducting at the Utrecht Conservatory.

Tristan Keuris | Michelangelo-songs

In December 1990 a music critic of the Dutch newspaper, "N.R.C. Handelsblad", rewarded me with a review, concerning my *Intermezzi*, for 9 wind instruments. The conclusion of the latter notice struck me in particular: "Keuris' *Intermezzi* get smothered rather too soon by the horns, (...) but they certainly amount to very substantial sketches". I was hugely surprised, for how could the man have guessed that these were indeed sketches, notably the first movement and the last one, "smothered rather too soon by the horns"?

The fact of the matter is that from the beginning the plan had been to develop the material employed more fully at a later stage, but I had kept this to myself. While working on the *Intermezzi* I was already committed to writing a piece for mezzo-soprano and orchestra. Even though the words had not been decided yet, I intended in that work to express melancholy thoughts of farewell.

When I came across the Michelangelo sonnets, I immediately sensed that I could use the aforesaid *Intermezzi* as the basis for the sonnet, "*O notte, O dolce tempo*". A type of procedure, which previously had proved very satisfactory when I was involved in the composition of *To Brooklyn Bridge* (my earliest vocal piece): the musical structure had thus been determined in advance, as it were, and

all I had to do was intertwine the vocal line with the partially already existing music, devise a completely different instrumentation and create new interconnecting links.

In my view, one of the pitfalls in setting poetry to music is that the poet forces his rhythms upon the composer. Therefore, during the sketching phase of each fragment I endeavoured initially to write music which seemed most appropriate in terms of atmosphere, and to concern myself only afterwards with the exact placing and timing of the text. In the second song, "*Sulla morte di Checchino Bracci*", the opening rhythm of the poem actually provided an impulse, but nothing more. Apart from that I have applied the same method.

I felt the last sonnet posed a contradiction between the poet's lament and his somewhat exceptional religious stance. It appeared to me as if he considered himself to be above the poor sinners - in short, as if he no longer cared for the worthless world, and as if he clearly imagined himself saved already. In any case, the overall tenor did not impress me as being entirely sincere. Musically speaking, it greatly attracted me, however, and consequently, I was quite happy to follow the moods contained in the sonnet.

Willem Jeths (1959) studied composition at the Utrecht Conservatory with Hans Kox and Tristan Keuris. Upon graduating in 1988, he was unanimously voted recipient of the Composition Award. From 1983 to 1991 Jeths studied musicology at the University of Amsterdam. Several of his works have gained international recognition: Novelette, during the 1990 ISCM World Music Days in Oslo; his first string quartet Arcate, which was awarded an honorary diploma by the 1991 Carl Maria von Weber Competition for String Quartet Compositions in Dresden; and his violin concerto Glenz and piano concerto, which won awards at the international composition competition in Vienna in 1996.

In May 2000, a three-day festival dedicated to Willem Jeths took place in Rotterdam. Jeths' own compositions were performed alongside works by composers who inspired him, such as Rihm and Ligeti. In 2005 he was commissioned by Holland Symfonia to compose the work *Ombre Cinesi* for the reopening of the renovated Philharmonie concert hall in Haarlem. In November 2008, his opera *Hôtel de Pékin* will be première by the Nationale Reisopera.

Willem Jeths has been appointed as composer-in-residence on diverse occasions: from 2004-2005 he was composer-in-residence with the Gelders Orchestra (Seanchai was given its world première in this period) and subsequently with the Brabants Orchestra, the Rotterdam concert hall De Doelen and the Netherlands Symphony Orchestra (Orkest van het Oosten) in Enschede. Currently, Willem Jeths teaches composition at the Amsterdam Conservatory.
www.willemjeths.com

Jacob ter Veldhuis | La Lucerna del Mondo

In de tachtiger jaren realiseerde ik me hoe zeer hedendaagse kunst bij voorkeur over verval, lijden en ondergang gaat. Toen ik een bijzonder eervolle opdracht kreeg van de dichter Luciebert om een oratoriumtekst (*Troost de hysterische robot*) te toonzetten, heb ik die dan ook moeten teruggeven. Als daad van verzet tegen de heersende dissonantenzucht van het modernisme, en als statement om aan te tonen dat het mogelijk is muziek zonder dissonanten te schrijven, zoals bijna al mijn collega's deden, besloot ik op zoek te gaan naar hemelse inspiratiebronnen, en kwam zo al snel uit bij Paradiso, het derde boek van de *Divina Commedia* van Dante Alighieri. Bladzijden lang ging het alleen maar over volstreekte hemelse gelukzaligheid, met prachtige visioenen die al dit prachtigs beschrijven.

Ik heb me op dit boek gestort, in de oorspronkelijke Italiaanse tekst, een Engelse vertaling, een oude Nederlandse vertaling en een nieuwere Nederlandse vertaling van Frans van Dooren. Deze intensieve studie leidde uiteindelijk tot het schrijven van een groot werk *Oratorio Paradiso*, voor twee vocale solisten, vrouwenkoor, sampler en groot orkest.

In de tijd daarvoor heb ik enkele voorstudies gemaakt die uiteindelijk niet in het oratorium terecht zijn gekomen. *La Lucerna del Mondo* is één van die studies.

Het stuk is geïnspireerd op één van de meest raadselachtige fragmenten uit de *Divina Commedia*. Volgens vertaler Frans van Dooren zou het gaan om de lente. De vier cirkels vertegenwoordigen waarschijnlijk de dierenriem, de evenaar, de meridiaan van de nachtevening en de horizon, die de andere snijdt en op deze wijze drie kruisen vormt. 'La lucerna' staat voor de zon; de vier cirkels vertegenwoordigen de aardse uiteinden; de drie kruisen, de drie goddelijke deugden.

De compositie is voornamelijk gebaseerd op de volmaaktheid van de diatonische toonladder, in dit geval van Des en bes, die vrijwel het hele stuk door strikt wordt volgehouden. De zeven tonen fungeren min of meer als de vier cirkels en de drie kruisen. Als een zonsopgang werkt het stuk naar een grote climax die eindigt in een enorme cluster, (die echter nog steeds alleen uit de zeven diatonische tonen bestaat) en dat staat voor 'la lucerna del mondo': het licht van de wereld.

De dichtregels uit Dante met de Nederlandse en de Engelse vertaling vindt u op pagina 17

Jacob ter Veldhuis (1951) werd in de jaren tachtig bekend met steeds welluidender composities die regelrecht uit het hart komen, het oor behagen en het effect niet schuwen. 'Ik peper mijn muziek met suiker', is een gevlugelde uitspraak van hem. Hij is bewogen door de tragedie van het menselijk tekort en het lijden dat daaruit voorkomt, maar zijn antwoord is geen muzikaal cynisme of zwartgalligheid, maar sublimering: 'Ik streef naar loepzuivere, onaadse welluidendheid, die passie en extase kan opwekken.' In zijn magnum opus *Paradiso*, het video-oratorium, dat hij maakte samen met Jaap Drupsteen, gaat hij daarin verder dan ooit. Tot zijn bekendste werken behoren *Grab it!*, *String Quartet No.3*, *Tallahatchie Concerto*, *Rainbow Concerto*, *Goldrush Concerto*, *Heartbreakers*, *Jesus is coming*, *Pitch Black* en *Postnuclear Winterscenario*. Ter Veldhuis werd uitgevoerd door vooraanstaande solisten, ensembles en orkesten als Evelyn Glennie, Branford Marsalis, James Galway, Andrew Russo, het Safri Duo, Arno Bornkamp, Claude Delangle, Orkest de Volharding, Aurelia Saxofoonkwartet, Prism Quartet, New Century Quartet, Ruysdael Kwartet, Electric Company, Gelders Orkest, Statni Filharmonie Brno, BBC Symphony Orchestra, Rotterdams Philharmonisch Orkest, Russian State Academy Orchestra, Metropole Orkest en Koninklijk Concertgebouworkest. Voor dat laatste orkest componeerde hij '...NOW...', voor een groot symmetrisch stereofonisch orkest met videos van Jaap Drupsteen, dat op het Holland Festival 2005 ovationeel werd ontvangen. JacobTV werkte samen met choreografen als Hans van Manen en Nanine Linning voor o.m. NDT, Nationaal Ballet en Scapino Ballet Rotterdam. In mei 2007 wijdde het Whitney Museum of American Art in New York een driedaags festival aan Jacob ter Veldhuis die met honderden uitvoeringen per jaar tot de meestgespeelde Nederlandse componisten behoort. In 2007 verscheen op het label Basta een omvangrijke bloemlezing uit zijn recente werk: 12 uur audio en video, waaronder veel nieuwe studio-opnames. www.jacobtv.net

Willem Jeths | Seanchai

Seanchai (pronounced shan-a-key), meaning 'bearer of traditional lore', is a term that has its genesis in the islands off the coast of Ireland. This figure of Celtic origins, often a village elder or a type of shaman, narrates his tales so quickly in succession that he is already continuing with a new story while the listener is still busy absorbing the previous one. The listener draws associations between the stories: one story leaves behind an afterimage in the following story. This is the phenomenon that I wanted to express musically in this composition. Themes that often display great diversity follow each other in swift succession, with motifs and elements of earlier themes echoing in later themes, in the same way that the seanchai's story-telling technique leaves behind afterimages. The themes I used contain quotations from other composers. Two of these themes are associated with the concept of love.

This is also connected with my opera *Hôtel de Pékin*, for which *Seanchai* served as a preliminary study. The opera is about the last empress of China, who in her dreams experiences intimate contact with the first emperor of two thousand years ago, for whom she is prepared to face death. In *Seanchai*, this willingness to die for the beloved is featured in a quotation taken from

the love duet of Wagner's *Tristan und Isolde* (which is incidentally a tale of Celtic origin). In addition, I have incorporated a theme from the movement *Jardin du sommeil d'amour* from Messiaen's *Turangalila Symphony*, likewise, a work that is linked to the Tristan phenomenon by its composer. However, *Seanchai* is not simply music that quotes other works. I have integrated the quotations into the composition in such a way that the listener recognises elements of the quoted music as a sort of afterimage, assuming he is familiar with the music.

I have also made use of yet another element that refers to the opera. *Seanchai* focuses on the two tones B and C, which are alternately brought to the fore. They represent the empress's inner conflict: her love for the emperor, or her own will. Several times these tones are sounded on two large, tuned cowbells. These have no clapper and are swung back and forth by two percussionists. This causes interferences between overtones, which create an ethereal, almost otherworldly sound, heightening the tension between these two tones to the extreme. Incidentally, this is something that has kept me intensively occupied for years: the generation of new sound colours using existing acoustic instruments. This field contains countless possibilities that are yet to be discovered.

Jacob ter Veldhuis (1951) gained recognition in the 1980s for compositions marked by increasing mellifluousness. These are heart-felt works that delight the ear and do not shun the use of effects. He is moved by the tragedy of human failings and the suffering that ensues; however, he does not respond to this with musical cynicism or pessimism, but rather with sublimation: 'I strive to create pure, perfect, unearthly mellifluousness, which is capable of arousing passion and ecstasy.' Among his well-known works are: *Oratorio Paradiso*, *String Quartet No. 3*, *Grab it!*, *Garden of Love*, *Jesus is Coming*, *Tallahatchie Concerto*, *Rainbow Concerto* and *Goldrush Concerto*.

Collaborating soloists, ensembles and orchestras include: Evelyn Glennie, Branford Marsalis, James Galway, the Safri Duo, Arno Bornkamp, Claude Delangle, the Orchestra de Volharding, the Aurelia Saxophone Quartet, New Century Quartet, Ruysdael Quartet, Electric Kompany, Gelders Orchestra, BBC Symphony Orchestra, Rotterdam Philharmonic Orchestra, Russian State Academy Orchestra, Metropole Orchestra and the Royal Concertgebouw Orchestra.

Jacob ter Veldhuis's work '...NOW...' was composed for this last-named orchestra, with videos of Jaap Drupsteen, and was rapturously received at the 2005 Holland Festival. Jacob ter Veldhuis has collaborated with choreographers such as Hans van Manen and Nanine Linning for companies including the Nederlands Dans Theater, the Dutch National Ballet and Scapino Ballet Rotterdam. In 2007, the Whitney Museum of American Art in New York hosted a three-day Jacob ter Veldhuis festival. Ter Veldhuis is among the most performed composers of our time, with hundreds of performances of his works being given each year. 2007 saw the issue of his box set trilogy: a comprehensive anthology of his works on CD and DVD.

www.jacobtv.net

Willem Jeths | Seanchai

Seanchai (uitgesproken als shenakee) is een term die afkomstig is van eilandjes voor de kust van Ierland, en betekent 'drager van overleveringen'. Deze van oorsprong Keltische figuur, vaak een dorpsoudste of sjamaanachtig persoon, vertelt zijn verhalen zo snel achter elkaar, dat hij al bij het volgende verhaal is als de luisteraar het voorgaande verhaal nog op zich in laat werken. Daarbij maakt de toehoorder associaties tussen de verhalen: het ene verhaal laat een nabeeld achter in het volgende verhaal. Dat fenomeen heb ik in deze compositie willen verklanken. Thema's van vaak grote verscheidenheid volgen elkaar snel op, waarbij motieven en elementen van eerdere thema's naklinken in volgende thema's en op dezelfde wijze als in de verhaaltechniek van de seanchai nabebelden achterlaten. In de door mij gebruikte thema's komen ook citaten van andere componisten voor. Daarvan hebben twee een associatie met het begrip liefde.

Dit staat ook in verband met mijn opera *Hôtel de Pékin*, waarvoor *Seanchai* als voorstudie dient. In de opera handelt het om de laatste keizerin van China die in haar dromen intiem contact heeft met de eerste keizer van tweeduizend jaar daarvoor, en waarvoor ze bereid is te sterven. De liefdesdood is in *Seanchai* terug te vinden in een citaat uit het liefdesduet uit Wagner's *Tristan und*

Isolde (dat overigens van oorsprong een Keltisch verhaal is). Daarnaast heb ik een thema uit het deel *Jardin du sommeil d'amour* uit Messiaen's *Turangalila-Symphonie* verwerkt, eveneens een werk dat de componist met het Tristan-gegeven verbindt. Daarmee is het echter geen citatenmuziek geworden. Ik heb de citaten zodanig in de compositie verweven dat de luisteraar, als hij de geciteerde muziek goed kent, als een soort nabeeld iets daarvan herkent.

Ik heb nog een ander element gebruikt dat verwijst naar de opera. *Seanchai* concentreert zich op twee tonen b en c, waarbij soms de ene, dan weer de andere op de voorgrond treedt. Het staat voor de tweestrijd van de keizerin: haar liefde voor de keizer, of haar eigen wil. Enkele malen zijn die tonen te horen in twee grote gestemde koebellen. Deze worden zonder klepel door twee slagwerkers rondgezwaaid. Hierdoor ontstaan er interferenties van boventonen die een onstofelijk, bijna bovennatuurlijk geluid veroorzaken en die de spanning tussen die twee tonen zeer intens maken.

Dit laatste is overigens iets waarmee ik mij al jarenlang intensief bezighoud: het genereren van nieuwe klankkleuren met de momenteel bestaande akoestische instrumenten. Er zijn op dat gebied nog talloze onontdekte mogelijkheden.

Willem Jeths (1959) studeerde compositie aan het Utrechts Conservatorium bij Hans Kox en Tristan Keuris. Hij voltooide zijn opleiding in 1988 met de Prijs voor Compositie, die hij met unanieme stemmen ontving. Tussen 1983 en 1991 studeerde Jeths muziekwetenschap aan de Universiteit van Amsterdam.

Een aantal van Jeths' composities werd internationaal onderscheiden: Novelette in 1990 tijdens de ISCM World Music Days in Oslo, het Eerste strijkkwartet Arcate in 1991 met het erediploma van het Carl-Maria-von-Weber-Wettbewerf für Streichquartettkompositionen in Dresden, het Violconcert Glenz en het Piano concerto in 1996 tijdens het internationale compositieconcours in Wenen.

In mei 2000 werd in Rotterdam een driedaags festival aan Willem Jeths gewijd. Hier werden, naast zijn eigen composities, ook werken uitgevoerd van componisten die hem hebben geïnspireerd, zoals Rihm en Ligeti.

In 2005 schreef hij in opdracht van Holland Symfonia het werk *Ombre Cinesi* ter gelegenheid van de heropening van de gerestaureerde Philharmonie in Haarlem. In november 2008 zal zijn opera *Hôtel de Pékin* bij de Nationale Reisopera in première gaan.

Willem Jeths is verscheidene malen Composer in residence geweest: in seizoen 2004-2005 bij Het Gelders Orkest (waar *Seanchai* zijn wereldpremière beleefde) en vervolgens bij Het Brabants Orkest, het Concertgebouw De Doelen, en het Orkest van het Oosten.

Momenteel is Willem Jeths als hoofdvakdocent compositie verbonden aan het Conservatorium van Amsterdam.

www.willemjeths.com

Jacob ter Veldhuis I La Lucerna del Mondo

During the eighties, it struck me that contemporary art has an extreme penchant for decay, suffering and decline as its subject matter. So, when I received a particularly distinguished commission from the poet Lucebert to set an oratorio text *Troost de hysterische robot* [Comfort the hysterical robot] to music, I felt obliged to decline it. As an act of protest against the predominating yen for dissonance in modernism, and as a statement demonstrating that it is possible to write music without dissonances, as almost all of my colleagues were doing, I decided to go in search of heavenly sources of inspiration. I quickly lit upon *Paradiso*, the third volume of Dante Alighieri's *Divina Commedia*. Pages on end were filled with nothing but pure heavenly bliss, with magnificent visions describing all of this splendour.

I immersed myself in this book, in the original Italian text, an English translation, an old Dutch translation and a more recent Dutch translation by Frans van Dooren. This intensive study ultimately led to my composing a large-scale work *Oratorio Paradiso*, for two vocal soloists, female choir, sampler and large orchestra. Prior to

this, I had made several preliminary studies that were ultimately not included in the oratorio. *La Lucerna del Mondo* is one of these studies.

The piece is inspired by one of the most enigmatic fragments from the *Divina Commedia*. According to the translator Frans van Dooren, its subject matter was spring. The four circles probably represent the zodiac, the equator, the meridian of the equinox and the horizon, which intersects the others, thus forming three crosses. 'La lucerna' stands for the sun; the four circles represent the earth's extremities; the three crosses represent the three divine virtues.

The composition is primarily based on the perfection of the diatonic scale, in this case the scales of D flat and B flat, which are consistently maintained throughout virtually the entire piece. The seven tones function more or less as the four circles and the three crosses. Like a sunrise, the piece builds towards a great climax, ending in an enormous cluster (which, however, still only consists of the seven diatonic tones), and this represents 'la lucerna del mondo': the light of the world.

The verses from Dante are reproduced on page 17 in the Dutch and English translations.

Tristan Keuris I
Three Michelangelo songs

I. O notte, o dolce tempo
O notte, o dolce tempo, benché nero,
con pace ogn' opra sempr' al fin assalta;
ben vede e ben intende chi t' esalta,
e chi t' onor' ha l' intelletto intero.

Tu mozzi e tronchi ogni stanco pensiero
che l' umid' ombra e ogni quiet' appalta,
e dall' infirma par te alla più alta
in sogno spesso porti, ov' ire spero.

O ombra del morir, per cui si ferma ogni
miseria a l' alma, al cor nemica,
ultimo delli afflitti e buon rimedio;

tu rendi sana nostra carn' inferma,
rasciughi i pianti e posi ogni fatica,
e furi a chi ben vive ogn' ira e tedio.

II. Sulla morte di Cecchino Bracci
A pena prima aperti gli vidd' io
i suo begli occhi in questa fragil vita,
che, chiusi el di dell' ultima partita
gli aperse in cielo a contemplare Dio.

Conosco e piango, e non fu l' error mio,
col cor sì tardi a lor beltà gradita,
ma di morte anzi tempo, ond' è sparita
a voi non già, m' al mie 'rdente desio.

Dunche, Luigi, a far l' unica forma
di Cecchin, di ch' i' parlo, in pietra viva
eterna, or ch' è 'gja terra qui tra noi,

se l' un nell' altro amante si trasforma,
po' che sanz' essa l' arte non v' arriva,
convien che per far lui ritragga voi.

III. Di morte certo, ma non già dell' ora
Di morte certo, ma non già dell' ora,
la vita è breve e poco me n' avanza;
diletta al senso, è non però la stanza
a l' alma, che mi prega pur ch' i' mora.

Il mondo è cieco e 'l tristo esemplo ancora
vince e sommerge ogni prefetta usanza;
spent' è la luce e seco ognibalanza,
trionfa il falso e 'l ver non surge fora.

Deh, quando fie, Signor, quel che s' aspetta
per chi ti crede? c' ogni troppo indugio
tronca la speme e l' alma fa mortale.

Che val che tanto lume altrui prometta,
s' anzi vien morte, e senza alcun refugio
ferma per sempre in che stato altri assale?

Tristan Keuris I
Three Michelangelo Songs

In december 1990 schreef een recensent van NRC-Handelsblad een artikel over mijn werk *Intermezzi voor 9 blazers*. De conclusie hiervan raakte mij bijzonder: "Keuris' Intermezzi raken te snel verstrikt door de hoorns, (...) maar het gaat hier zeker om degelijke schetsen". Ik was hogelijk verbaasd, want hoe kon deze man hebben vermoed dat het inderdaad schetsen waren, vooral het eerste en het laatste deel?

Het feit is dat ik van het begin af aan van plan was geweest in een later stadium het materiaal verder uit te werken, maar dat had ik voor mijzelf gehouden. Terwijl ik nog aan de *Intermezzi* werkte, had ik al de opdracht gekregen om een stuk te schrijven voor mezzosopraan en orkest. En hoewel ik nog niet besloten had welke tekst ik zou gebruiken, was ik wel van plan om in het werk uitdrukking te geven aan weemoedige gedachten over afscheid.

Toen ik de sonnetten van Michelangelo ontdekte, voelde ik onmiddellijk dat ik de voornoemde *Intermezzi* kon gebruiken als basis voor het eerste sonnet *O notte, o dolce tempo*. Een manier van werken, die ik als zeer bevredigend had ervaren toen ik bezig was met de compositie van *To Brooklyn Bridge* (mijn eerste vocale

stuk). Op deze wijze was de muzikale structuur vooraf vastgelegd; wat ik nu alleen nog moest doen, was de vocale lijn in de reeds bestaande muziek te vlechten, een geheel gewijzigde instrumentatie te bedenken en nieuwe verbanden te scheppen.

Eén van de valkuilen bij het op muziek zetten van poëzie is volgens mij het feit dat de dichter zijn ritme oplegt aan de componist. Daarom probeerde ik tijdens de schetsfase van elk fragment eerst de muziek te schrijven die het meest geschikt leek qua atmosfeer, en me pas achteraf bezig te houden met de exacte plaatsing en timing van de tekst. In het tweede lied *Sulla morte di Checchino Bracci* verschaftte het beginritme van het gedicht wel een impuls, maar verder niets. Behalve daar heb ik verder dezelfde methode gebruikt.

In het laatste sonnet ervoer ik een tegenstelling tussen de klacht van de dichter en zijn nogal uitzonderlijke religieuze houding. Het kwam op mij over alsof hij zichzelf boven de zondaars stelde, kortom, alsof hij zich niet langer bekommerde om de verachtelijke wereld en alsof hij zichzelf al duidelijk als gered beschouwde. In ieder geval, de algehele teneur gaf mij niet de indruk helemaal serieus te zijn. In muzikale zin echter boeide het mij en daarom vond ik het prima om de stemmen in het sonnet te volgen.

Tristan Keuris (1946-1996), studeerde van 1962 tot 1969 bij Ton de Leeuw aan het Utrechts Conservatorium. Daar won hij in het jaar dat hij afstudeerde de 'Prijz voor Compositie' van het Utrechts Conservatorium.

Vrijwel alle werken van Keuris zijn in opdracht geschreven. Internationale erkenning kreeg hij met zijn orkestwerken *Sinfonia* (1974), een werk waarvoor hij een jaar later de Matthijs Vermeulenprijs ontving, en *Movements* (1981), dat door het Concertgebouworkest tijdens een tournee in de USA werd gespeeld. Vanaf 1987 werden zijn composities uitgegeven bij Novello in Londen. *Symphonic Transformations* (1987) was een opdracht van het Houston Symphony Orchestra, *Catena* (1988) is gecomponeerd ter gelegenheid van het 100-jarig jubileum van het Concertgebouworkest en *Three Michelangelo Songs* (1989) voor mezzosopraan en orkest is geschreven voor het 100-jarig jubileum van het Gelders Orkest. Van Het Concertgebouw kreeg Keuris in 1992 de opdracht om een Concerto for organ and orchestra te schrijven ter gelegenheid van de restauratie van het Maarschalkerweerd-orgel. In 1993 ging *Laudi* (1993) voor koor en orkest in première tijdens de Nederlandse Muziekdagen. Een jaar voor zijn dood ontving hij een Koussevitzky Foundation Award voor het componeren van een koorwerk voor de New York Virtuosi.

Naast zijn compositorische arbeid was Keuris actief als compositiedocent aan de conservatoria van Utrecht, Hilversum en Amsterdam.

THE DEFENCE OF NIGHT.

O night, O sweet though sombre span of time!
All things find rest upon their journey's end-
Whoso hath praised thee, well doth apprehend;
And whoso honours thee, hath wisdom's prime.

Our cares thou canst to quietude sublime;
For dews and darkness are of peace the friend:
Often by thee in dreams upborne, I wend
From earth to heaven, where yet I hope to climb.

Thou shade of Death, through whom the soul at length
Shuns pain and sadness hostile to the heart,
Whom mourners find their last and sure relief!

Thou dost restore our suffering flesh to strength,
Driest our tears, assuagest every smart,
Purging the spirits of the pure from grief.

AFTER THE DEATH OF CECCHINO BRACCI.

Scarce had I seen for the first time his eyes
Which to your living eyes were life and light,
When closed at last in death's injurious night
He opened them on God in Paradise.

I know it and I weep, too late made wise:
Yet was the fault not mine; for death's fell spite
Robbed my desire of that supreme delight,
Which in your better memory never dies.

Therefore, Luigi, if the task be mine
To make unique Cecchino smile in stone
For ever, now that earth hath made him dim,

If the beloved within the lover shine,
Since art without him cannot work alone,
You must I carve to tell the world of him.

WAITING FOR DEATH.

My death must come; but when, I do not know:
Life's short, and little life remains for me: - 15 -
Fain would my flesh abide; my soul would flee
Heavenward, for still she calls on me to go.

Blind is the world; and evil here below
O'erwhelms and triumphs over honesty:
The light is quenched; quenched too is bravery:
Lies reign, and truth hath ceased her face to show.

When will that day dawn, Lord, for which he waits
Who trusts in Thee? Lo, this prolonged delay
Destroys all hope and robs the soul of life.

Why streams the light from those celestial gates,
If death prevent the day of grace, and stay
Our souls for ever in the toils of strife?

Translation: John Addington Symonds (1840-1893)

I. Ode op de nacht

O zoete tijd, o duisternis, o nacht,
die ieder werk tenslotte omgeeft met vrede,
wie u verheft doet dat met recht en reden,
en wie u eert wordt waarlijk wijs geacht.

O gij die elke zorg, elk leed verzacht
door 't hart met rust en stilte te omkleden,
vaak richt gij in een droombeeld onze schreden
naar oorden waar ons enkel vreugde wacht!

O schaduw van de dood, die alle smart
en alle droefenis weet in te tomen,
o toeverlaat wanneer de dood ons tart,

gij heelt ons zwakke vlees, gij droogt de stromen
van ons verdriet, de tranen van ons hart,
gij laat ons steeds weer tot onszelve komen!

II. Op de dood van Cecchino Bracci

Toen ik de jonge schoonheid van zijn ogen
op deze aarde nog maar pas genoot,
bleek op een dag helaas dat hij ze sloot
om Gods gelaat te aanschouwen in den hoge.

En ach, tot tranen toe ben ik bewogen
over die prille pracht, die toen zo snood,
zo wreed en zo vroegtijdig door de dood
van mijn ontvlamde blik werd weggezogen.

O Luigi, hoe krijg ik Cecchino's vormen
duurzaam in 't blanke marmer neergelegd
nu hij wordt weggevreten door de wormen?

Een kunstenaar die zich aan iemand hecht
richt zich naar 't levend beeld, een beeld dat nu
helaas alleen nog maar bestaat in u!

III. Met de dood voor ogen

Van 't sterven zeker, maar van 't uur nog niet
sta ik oog in oog met 't einde van mijn leven:
't aan de aarde klevend lichaam talmt nog even,
terwijl de ziel de dood al voor zich ziet.

De wereld is verblind, en door 't verdriet
mist zij de kracht om 't goede na te streven;
gedoofd is 't licht der waarheid, en verheven
de valse waan, die niemand uitkomst biedt.

O Heer, wanneer vervult zich metterdaad
de hoop van hem die leeft naar uw gebod?
Elk uitstel is voor de arme ziel te laat!

Wat baat de mens uw reddend licht, o God,
wanneer de dood hem aantreft in een staat
die hem voor eeuwig kluistert aan zijn lot?

vertaling: Frans van Dooren - Michelangelo, Sonetten

(Polak & Van Gennep - Amsterdam 1986)

Jeff Hamburg I

The Wild Waters that Roar

The Wild Waters that Roar heb ik geschreven als een opdrachtcompositie van de TROS voor het Radio Symfonie Orkest en dirigent Eri Klas. Het is een korte compositie, wat zeker niet betekent dat dat gemakkelijker werkt dan een lang stuk. Je moet er voor oppassen dat het stuk in evenwicht is, dat het niet ten ondergaat aan het gewicht van het muzikale materiaal.. Wat je wilt overbrengen moet kracht hebben, moet helder zijn en moet een duidelijke spanningsboog hebben.

The Wild Waters heeft zeker iets tonaals. Naar mijn mening is met name een orkest geschikt voor een tonale schrijfwijze. Met de veelheid aan lijnen en klanken in een groot orkest moet de muziek helder zijn, iets wat bij atonale muziek veel minder eenvoudig is. Maar in het stuk zit niet een klassieke harmonische beweging met tonale akkoordopeenvolgingen. Ik zou eerder denken dat het stuk modaal is. Dat heeft ook te maken met mijn muzikale taal. Als je componisten als Ravel en Barber als je voorgangers beschouwt, dan is dat iets anders dan Xenakis, Boulez of Stockhausen. Dat hoeft niet direct te gaan over welluidendheid of 'nieuwe tonaliteit'. Dat zijn zulke relatieve begrippen. Wat ik wil, is schrijven voor een ontwikkeld publiek

dat mijn werk kan verstaan. En of dat dan per se welluidend is... Waar het eigenlijk op neer komt is dat als ik in de zaal zit, ik zelf wil genieten van wat ik hoor.

The Wild Waters that Roar is gebaseerd op een regel uit *The Tempest* van Shakespeare. Als Angelsaksisch kind (ik ben geboren in Philadelphia) ben ik opgegroeid met Shakespeare. Hij is voor mij als componist een heel goed voorbeeld van hoe je publiek kunt boeien. Aan de ene kant was hij heel erg populair, bijna commercieel, - zijn toneelstukken gaan vaak over bloed, moord, seks en incest -, maar aan de andere kant is er een emotionele diepgang en een menselijke laag in die toneelstukken. Dat is wat ik mij altijd heb voorgehouden, dat je iets aan de buitenkant hebt om de luisteraar te lokken naar de wereld die je wilt creëren, maar dat je dan ook diepgang in je werk kunt aanbrengen.

The Tempest heb ik altijd één van de meest wonderlijke toneelstukken van Shakespeare gevonden. Het is sprankelend en toverachtig. Het ging mij dan ook niet zozeer om het wilde stormachtige water, maar wel om het weergeven van die sprookjesachtige mystieke sfeer in het toneelstuk.

Jeff Hamburg (1956) werd geboren in Philadelphia. Hij studeerde compositie en akoestiek aan de University of Illinois. Na zijn afstuderen, kwam hij, na enige omzwervingen in Europa, aan het Koninklijk Conservatorium in Den Haag terecht. Hier studeerde hij hoorn en compositie, het laatste bij Louis Andriessen. Vanzelfsprekend drukte de robuuste stijl van Andriessens 'Haagse school' zijn stempel op Hamburgs vroege werken zoals *Towers and Bridges* voor blaasorkest en het *Concertino for Alto Saxophone and Orchestra*. Maar noch het voorbeeld van neoklassisicistische componisten zoals Stravinsky noch het procedé van de conceptuele kunst zoals bij zijn leraar Louis Andriessen bevredigden op den duur. Hamburgs ontdekkingstocht naar wat hij zelf eigenlijk wilde, voerde hem terug naar zijn afkomst: zijn grootouders waren vanwege hun joods-zijn vanuit de Oekraïne naar de Verenigde Staten gevlucht.

De vele uitvoeringen van zijn werken getuigen van die ontdekkingstocht, die veel heeft opgeleverd: werken zoals *Zey...* voor sopraan en orkest, *Schuyldkill* en *A Prayer and a Dance* voor strijkorkest, *David vijf psalmen* voor symfonische blazers verschijnen wereldwijd op de lessenaar. Hij ontving de Visser-Neerlandia Muziekprijs 2002 wegens "de kwaliteit van zijn oeuvre". In 2003 richtte hij samen met Joep Franssens en John Borstlap ComponistenGroep Amsterdam op. Begin 2008 werd hij voorzitter van het Genootschap voor Nederlandse Componisten (Geneco).
www.jeffhamburg.com

Jacob ter Veldhuis | La lucerna del mondo

Tekst uit

Dante Alighieri: La Divina Commedia: Paradiso: Canto 1: 37-42

Italiano

Surge ai mortali per diverse foci
La lucerna del mondo; ma da quella
Che quattro cerchi giugne con tre croci,
Con miglior corso e con migliore stella
Esce congiunta, e la mondana cera
Più a suo modo tempera e suggella.

English (Henry Wadsworth Longfellow 1807-1882)

To mortal men by passages diverse
Uprises the world's lamp; but by that one
Which circles four uniteth with three crosses,
With better course and with a better star
Conjoined it issues, and the mundane wax
Tempers and stamps more after its own fashion.

Nederlands (Frans van Dooren: Dante Alighieri - De goddelijke komedie; Ambo-Athenaeum-Polak & Van Genneep, Amsterdam 1998)

De zon komt voor stervelingen, al naar gelang het jaargetijde,
Op verschillende tijden op; maar als zij daar opkomt
Waar vier cirkels elkaar ontmoeten en drie kruisen vormen,
Is heel haar baan het gunstigst en staat ze in het beste gesternte.
En op dat moment drukt zij het meest doeltreffend haar stempel
In de was van de wereld waaraan zij vormgeeft.

Martijn Padding (1956, Amsterdam) studeerde piano, muziek-wetenschap aan de Universiteit van Utrecht en compositie bij Louis Andriessen aan het Koninklijk Conservatorium in Den Haag. Gedurende enige jaren was hij balletbegeleider bij de Nationale Balletacademie en bij verschillende moderne dansgezelschappen zoals Krisztina de Châtel, Beppie Blankert en Bianca van Dillen. Hij was 'composer in residence' bij Ensemble LOOS. Ook heeft hij verschillende radioproducties gedaan waaronder een serie portretten van de componisten Alvin Lucier, Robert Ashley, Luc Ferrari en Frederic Rzewsky. Padding is docent compositie aan het Koninklijk Conservatorium in Den Haag en voorzitter van de componistenbond C'96. Zijn oeuvre omvat werken voor een solo-instrument tot composities voor groot orkest en muziektheater die vaak tot stand kwamen in hechte samenwerking met de uitvoerenden. Sinds lange tijd werkt Padding samen met Paul Koek en zijn muziektheatergroep de Veenfabriek. Composities (een selectie), *Ritorno* (1988) voor saxofoonkwartet, *Shuffle* (1990) voor klein ensemble, *Blend* (1992) voor piano (Aanmoedigingsprijs van het Amsterdams Fonds voor de Kunst 1993), *Nicht Eilen Nicht Schleppen* (1993), geschreven voor het Maarten Altena Ensemble, *Scharf Abreissen* (1995) voor orkest, *Ein Haus mit einem Dach* (1997) voor ensemble, *Speculum Inversum* (2000), geschreven voor Ensemble LOOS, *Tattooed Tongues* (2001-2) opera voor soloïsten, ensemble en live electronics (libretto Friso haverkamp), *Mordants* (2002) voor viool en piano, *Kafka Sketchbook* (2004) voor forte piano, bariton en ensemble (gebaseerd op schetsen van Ludwig van Beethoven), *Kier* (2005) voor orkest, *Superville* (2005) muziek theater met Paul Koek, *Unequal Parts* (2006) voor piano en orkest, *Two scenes for orchestra* (2007) in memoriam Hector Berlioz.

www.martijnpadding.nl

Martijn Padding | Kier

Kier heb ik geschreven als een opmaat voor een concert. *Kier* is een oud Nederlands woord voor opening, maar kieren betekent ook tochten: een kier is een plek waar de wind doorheen komt. Aan het begin en aan het eind van het stuk zit een kier, een gat in de muziek. Daar hoor je geen noten meer, alleen de windmachine. Maar 'kier' staat voor mij ook voor 'schoon', voor duidelijkheid en helderheid zoals ik die ervaar bij een groot Nederlands componist als Sweelinck.

Kier is een enorm energiek werk, waarin alle aspecten van het orkest in korte tijd als een soort snelkookpan aan bod komen en waarbij elk instrument een interessante speelbare partij heeft. Ik wilde ook dat het een heel virtuoos orkestwerk werd, iets dat weinig voorkomt in de Nederlandse muziek. Het is geschreven voor een jeugdorkest. Jongeren houden van snel spelen, maar het moet wel haalbaar zijn. Het moet geen onhandige virtuositeit zijn, maar iets dat briljant klinkt en toch goed speelbaar is.

Het materiaal dat ik voor *Kier* gebruik, bestaat voornamelijk uit dominantseptimeakkoorden. Daarom klinkt het zo open en luid. Ook heeft het een heel hoog tempo dat constant doorgaat en lange bogen heeft. De eerste boog, tot ongeveer de helft van het stuk, bestaat voornamelijk

uit stijgende motieven. Dan breekt de muziek open en wordt het stiller, al blijft het hoge tempo gehandhaafd. Ik heb het aangeduid met: small clockwork, no rubato, mechanical, quiet. Het werkt als een soort extra kier in het midden van het stuk. Dan barst de muziek weer in alle hevigheid los voor een tweede spanningsboog tot aan het eind, waarin de stijgende motieven met dalende gecombineerd zijn.

Kier kun je zien als een vrolijk en levenslustig stuk met hier en daar elementen die je als grappig kunt ervaren. Zo komen er een paar keer vulgair vibrerende koperblazers in voor, een element in bijna al mijn composities van de afgelopen tien jaar. Ik heb eens een cobra-orkest in Zuid-Frankrijk gehoord dat zo constant met overdreven vibrato speelde dat het een wereld op zich werd, als een absurdistisch schilderij van James Ensor. Daar kun je wel om lachen, maar het heeft ook iets triests. Het is misplaatst en buiten de context, en dat vind ik mooi. De laatste jaren komt het vaker voor dat mensen mijn muziek grappig vinden. Daar ben ik blij mee, want die lichtheid vind ik erg onderschat. Lichtheid hoort bij het leven en te vaak denken componisten dat ernstige muziek alleen ernstig is als het ook ernstig klinkt. Ik denk dat sublieme kunst juist aan de oppervlakte ligt.

Holland Symfonia | Otto Tausk
Dutch Sessions

Margriet van Reisen | mezzo-soprano

- **Kier** | Martijn Padding (9:39)
- **The Wild Waters that Roar** | Jeff Hamburg (8:53)
- **Three Michelangelo Songs** | Tristan Keuris
 - I. O notte, o dolce tempo (4:46)
 - II. Sulla morte di Cecchino Bracci (3:29)
 - III. Di morte certo, ma non già dell'ora (6:51)
- **Seanchai** | Willem Jeths (11:09)
- **La Lucerna del Mondo** | Jacob ter Veldhuis (6:07)

